U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **A. T.**, zast. JUDr. Pěvou Skýbovou, advokátkou, se sídlem Bartošova 4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3. 9. 2010, č. j. 56 Az 107/2009 - 49,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Pěvě Skýbové **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 5760 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 9. 12. 2009, č. j. OAM-321/LE-PA03-PA03-2009, zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Podle žalovaného byla důvodem žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany snaha o legalizaci pobytu v České republice, kam odešel v roce 2005 za prací. V zemi původu se dále cítil být omezován vyšetřováním smrti muže v baru, kde žalobce pracoval. Žalovaný k tomu uvedl, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany až po umístění do zařízení pro zajištění cizinců a udělení správního vyhoštění. Žalovaný též poukázal na to, že k legalizaci pobytu měl žalobce využít některého z institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Obava z dalšího vyšetřování policií a z případné pomsty rodiny mrtvého muže z baru, kde žadatel pracoval, není podle žalovaného pronásledováním ve smyslu § 12 zákona o azylu, když navíc se v dané věci policie snažila čin vyšetřit. Kromě subjektivně pociťovaného nátlaku vyšetřovatele nebyl žalobce žádným jiným způsobem omezován, na postoj vyšetřovatele si nikde nestěžoval ani nepožádal o pomoc. Podle žalovaného tedy u žalobce nebyly shledány žádné důvody pronásledování podle § 12 zákona o azylu.

Žalovaný dále neshledal, že by žalobci v případě návratu do Mongolska hrozilo nebezpečí vážné újmy z některého z důvodů uvedených v § 14a zákona o azylu.

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 3. 9. 2010, č. j. 56 Az 107/2009 - 49, byla zamítnuta žaloba proti tomuto rozhodnutí žalovaného. Soud nepřisvědčil žalobcově námitce, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany došlo k porušení § 3 a § 50 odst. 2 a 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád"), neboť žalovaný poskytl žalobci dostatečný prostor pro uvedení všech relevantních skutečností a provedl dostatečné dokazování, jehož rozsah určily skutečnosti tvrzené žalobcem. V postupu žalovaného proto soud neshledal žádné pochybení. Dále podle něho bylo rozhodnutí žalovaného řádně odůvodněno. Soud se také ztotožnil se závěrem žalovaného, že žalobce v průběhu správního řízení neuvedl skutečnosti, které by odůvodňovaly udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu a doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. K tvrzení žalobce, podle něhož jsou u něj dány důvody doplňkové ochrany, neboť má v České republice manželku (ve správním řízení uváděl, že jde o přítelkyni - pozn. soudu), nemůže být podle soudu podřaditelná vážné újmě ve smyslu zákona o azylu. Pokud byl žalobce přesvědčen o tom, že má nárok na pobyt v České republice v důsledku svého partnerského vztahu, bylo by to důvodem pro řešení jeho situace podle zákona o pobytu cizinců, nikoliv podle zákona o azylu. Soud se rovněž neztotožnil s tím, že žalovaný porušil zásadu *non-refoulement*, neboť žalobce neuvedl žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohl být v případě návratu do země původu vystaven pronásledování. Ze všech uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti žalobce (dále též „stěžovatel") namítl, že soud nesprávně posoudil právní otázku pronásledování podle § 2 odst. 7 zákona o azylu a důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Stěžovatel dále namítl porušení § 3, § 50 odst. 2 a 3 a § 68 odst. 3 správního řádu a nesprávnou právní kvalifikaci zjištěného skutkového stavu. Stěžovatel má za to, že splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu, resp. minimálně pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Z těchto důvodů stěžovatel navrhl, aby rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 3. 9. 2010, č. j. 56 Az 107/2009 - 49, byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

V doplnění kasační stížnosti provedeném ustanovenou zástupkyní stěžovatel uvedl, že v červenci 2005 přicestoval do České republiky za prací, neboť v Mongolsku pro něj nebyla vhodná práce a také byl podezřelý ze zabití muže, který zkolaboval v baru, kde žalobce pracoval. Při vyšetřování události byl měsíc a půl ve vazbě. V případě návratu do Mongolska má obavy z vyšetřování, navíc má v České republice mongolskou přítelkyni, která má na území České republiky povolen dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání. Dále stěžovatel namítl nesprávné posouzení právní otázky pronásledování ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu, neboť jednání policie lze hodnotit jako šikanu, policejní přístup nebyl objektivní, když byl stěžovatel nucen k přiznání se k něčemu, co nespáchal. To považuje stěžovatel za závažné porušení lidských práv, jakož i za opatření působící psychický nátlak. Dále stěžovatel namítl, že žalovaný měl rozhodnout podle § 12 zákona o azylu a nikoliv podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Závěrem stěžovatel namítl, že krajský soud jednostranně vyložil zákon v jeho neprospěch a dále že neodstranil pochybení

žalovaného, který se ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval otázkou doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Stěžovatel navrhl, aby rozsudek Krajského soudu v Brně byl zrušen.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti a v jeho doplnění odkázal na závěry obsažené v žalobou napadeném rozhodnutí a uvedl, že stěžovatel v kasační stížnosti uvedl stejná tvrzení jako v žalobě. Dále opětovně vyslovil přesvědčení, že jeho rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem. Tvrzení stěžovatele nejsou podle žalovaného relevantní z hlediska § 12 ani § 14a zákona o azylu. Stěžovatel navíc o mezinárodní ochranu požádal až po 4 letech pobytu na území České republiky, přičemž o mezinárodní ochranu je zapotřebí žádost bezprostředně po vstupu na území České republiky. S ohledem na tyto skutečnosti žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto judikátu *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

O přijatelnou kasační stížnost se tak podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:
a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud úvodem konstatuje, že jakkoli je smyslem azylového práva poskytnout žadateli ochranu, nejde o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; azyl jako právní institut je společně s doplňkovou ochranou jednou z forem mezinárodní ochrany, avšak není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany před bezprávím postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut mezinárodní ochrany je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv se mohou jevit jako natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46, www.nssoud.cz).

Soud dále konstatuje, že žalovaný zamítl žádost stěžovatele jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, které se aplikuje v případě, jestliže žadatel neuvede skutečnosti svědčící tomu, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Rozšířený devítičlenný senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, dostupném na www.nssoud.cz, vyslovil následující právní názor: „*Žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany posuzuje správní orgán na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, a to z hlediska všech zákonných forem této ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují. Zamítnout žádost podle § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, může správní orgán jen tehdy, nepřichází-li v úvahu žádná z takovýchto forem mezinárodní ochrany; tento závěr musí v rozhodnutí odůvodnit.*“ Jak dále uvedl rozšířený senát v odůvodnění tohoto usnesení, „(*z)jevnou nedůvodnost žádosti o udělení mezinárodní ochrany je však nutno posuzovat z hlediska všech forem mezinárodní ochrany upravených zákonem o azylu. Žádost o udělení mezinárodní ochrany lze tedy*

zamítnout podle § 16 zákona o azylu pouze tehdy, je-li skutečně zjevně nedůvodná nejen z hlediska § 12 a § 14a zákona o azylu, ale i z hlediska § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu. Tomu nebrání ani dikce § 14 zákona o azylu. I v případě rozhodnutí podle § 16 zákona o azylu totiž (...) musely být v předchozím řízení nutně zvažovány případné důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pokud nebyly shledány, tedy žádost byla vyhodnocena z hlediska tohoto ustanovení jako zjevně nedůvodná, je třeba se dále zabývat tím, zda zde nejsou relevantní důvody podle § 14 zákona o azylu. Obdobné závěry platí i pro azyl a doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny podle § 13 a § 14b zákona o azylu."

V intencích uvedeného názoru, je správní orgán proto povinen v rozhodnutí podle § 16 zákona o azylu uvést, proč je žádost zjevně nedůvodná z hlediska všech v úvahu připadajících zákonných forem mezinárodní ochrany. Tyto závěry správního orgánu tedy následně podléhají kognici správních soudů. To také znamená, že pokud žadatel uvede či ve správním řízení ve věci mezinárodní ochrany vyjdou najevo skutečnosti, pro něž nelze považovat žádost z hlediska byť jen jedné z forem mezinárodní ochrany za zjevně nedůvodnou, a které vyžadují hlubší posouzení či doplnění podkladů pro rozhodnutí, posoudí správní orgán tuto žádost v rámci běžného, tzn. nezkráceného řízení, jež zpravidla končí rozhodnutím o udělení, resp. neudělení jednotlivých forem mezinárodní ochrany.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 8. 12. 2009 uvedl, že v České republice pobývá od roku 2005, že v zemi původu měl obavy z pomsty příbuzných muže, který zemřel v baru, kde stěžovatel pracoval. O udělení mezinárodní ochrany požádal žalobce až po čtyřech letech pobytu na území České republiky poté, co byl propuštěn ze zaměstnání a byl mu zrušen dlouhodobý pobyt na území České republiky. Žalobce dále uvedl, že v České republice na základě dlouhodobého povolení k pobytu žije jeho přítelkyně (nyní manželka).

Stěžovatelem vylíčené důvody pro udělení mezinárodní ochrany jsou příkladem kombinace snahy o legalizaci pobytu a problémů v zemi původu, dílem se soukromými osobami (rodina muže zemřelého v baru), dílem s vyšetřovateli, ne však z důvodů azylově relevantních. Nejvyšší správní soud odkazuje na svou dosavadní četnou judikaturu (např. rozhodnutí ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51, ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, nebo ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 - 68), dle které obavy žadatele o mezinárodní ochranu z útoků ze strany soukromých osob nejsou bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, pokud tyto problémy nebyly zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory. Taková skutečnost nebyla v řízení ze strany stěžovatele tvrzena a nadto ani prokázána. Rovněž problémy s vyšetřovateli, kteří se snažili objasnit smrt muže v baru, nebyly motivovány azylově relevantními důvody; stěžovatel si navíc na jednání vyšetřovatelů v zemi původu nestěžoval.

Nejvyšší správní soud dále poukazuje na skutečnost, že stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany až po několika letech pobytu na území České republiky. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2005, sp. zn. 3 Azs 119/2004, dostupném na www.nssoud.cz, však platí, že *„jestliže cizí státní příslušník o azyl požádá až po poměrně dlouhé době strávené v České republice za situace, kdy jiné možnosti úpravy a obnovy*

legálnosti pobytu na tomto území jsou vyčerpány, ztíženy nebo omezeny, jedná se přinejmenším o nepřímý důkaz toho, že situaci ve své domovské zemi, pokud jde o důvody, pro něž lze azyl udělit, ve skutečnosti nepociťoval natolik palčivě.“

Pokud jde o námitku obsaženou v doplnění kasační stížnosti, podle níž se žalovaný nevypořádal s otázkou doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, pak je zapotřebí poukázat na to, že touto problematikou se žalovaný ve svém rozhodnutí dostatečně vypořádal a i krajský soud ve svém rozsudku posuzoval, zda žalovaný při rozhodování zohlednil zásadu *non-refoulement*. Obecný odkaz na domněle porušená ustanovení správního řádu uvedený v kasační stížnosti a v jejím doplnění pak nelze považovat za řádně uplatněný důvod kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud dále poukazuje na to, že pokud situaci stěžovatele nelze podřadit pod ustanovení zákona o azylu, měl stěžovatel využít režimu zákona o pobytu cizinců, tím spíše pokud institutů tohoto zákona využívá přítelkyně, resp. manželka stěžovatele.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na obecné námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 120 a § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Žalobci byla pro toto řízení před soudem ustanovena soudem zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Výše odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů advokátky byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, a to za dva úkony právní služby spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a v doplnění kasační stížnosti ze dne 5. 1. 2012, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 2 x 2100 Kč a 2 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 4800 Kč. Ustanovené advokátce se tedy přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 4800 Kč. Jelikož advokátka soudu doložila, že je plátkyní daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšují se o tuto daň hotové výdaje advokátky. Částka daně pak činí 20 %, tedy 960 Kč. Celkem tedy odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů činí 5760 Kč. Tato částka bude ustanovené zástupkyni stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2012

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu